

LELKIISMERET ÉS KORTÁRS GONDOLKODÁS

Nemzetközi konferencia Leonardo Sciascia, a nagy olasz író születésének 100. évfordulója alkalmából (1921-2021)

AZ idei év legfontosabb találkozóinak sorából teljessége folytán kiemelkedik a világszerte ismert és fordított író, Leonardo Sciascia születésének 100. évfordulója alkalmából rendezett nemzetközi konferencia. A 2021. február 18-án, csütörtökön lezajlott konferenciára a Pécsi Tudományegyetem rendkívül aktív Olasz Tanszékének szervezésében került sor, együttműködésben a Magyarországi Olasz Kultúrintézettel, az MTA Pécsi Területi Bizottságával, valamint a catanzarói Luigi Siciliani Gimnáziummal, amely intézmény évek óta részt vesz Magyarország első egyeteme által szervezett nemzetközi találkozók.

A *Leonardo Sciascia, az olvasás és az irodalom mestere* címet viselő nemzetközi találkozó a Microsoft Teams platform „Benvenuto agli studenti” elnevezésű csoportjában zajlott. A találkozón a napjainkban ismét az érdeklődés középpontjába került és újraolvasott, európai fiatalokat is vonzó, nagy szicíliai író életművének több meghatározó kutatója is jelen volt. Az online konferencia több mint 200 résztvevője között, az író előbb említett népszerűségének köszönhetően – magyar, norvég, román, francia, szlovén, olasz, máltai egyetemek kutatói és hallgatói mellett – az említett országokból bejelentkező gimnáziumi diákok és tanárok is voltak.

A közönség értékelte a téma nyitott megközelítésmódját, és nagy érdeklődéssel fogadta az előadásokat, melyeket a nemzetközileg is jól ismert, kiemelkedő tapasztalatokkal bíró kritikus és szemlőlógus, a PTE Olasz Tanszékének tanszékvezető professzora, Luigi Tassoni koordinált. Munkáját Zsolnai-Faragó Tina, a tanszéki rendezvények technikai felelőse, valamint a tanszék oktatói – Farkis Tímea, Rónagy Eszter, Tombi Beáta, Wallendums Tünde – segítették, akik tudományos kommentá-

rokkal járultak hozzá a rendezvény sikeréhez.

A konferencia bevezető-előadásában Tassoni professzor kiemelte, hogy a kortárs kultúrában folyamatos érdeklődés mutatkozik Leonardo Sciascia életműve iránt. Az érdeklődés forrása az író egy egyszerű, de „ütős” gondolata: *Szicília mint metafora*. Szicília a mai világ metaforája, a rossz közérzeté, az intrikaké, a nagyságé, az intelligenciáé, a bölcsességé és a verecségé, melyek együtt szükségesek ahhoz, hogy megértsük milyen kölcsönhatások működnek az irodalmi elbeszélés és a változó világ, a fantázia és az igazság, a költészet és a bűnözés között. (Gondoljunk arra, hogy Sciascia mennyire szerette a nyomozást, a mozit, a rendőrfilmek világát, valamint a nagy európai és amerikai elbeszéléseket.)

A konferencia Gian Luca Borghese, a budapesti Olasz Kultúrintézet igazgatója megnyitó beszédével kezdődött. Ezt követően Bene Krisztián a PTE Bölcsész- és Társadalomtudományi Karának dékánhelyettese, egyben a Francia Tanszék vezetőjének köszöntőjével és Nicola Chiriano a Liceo Siciliani Gimnázium matematika tanára és rendezvényekért felelős tudományos bizottsági tagjának hozzászólásával folytatódott.

A konferencia előadói Sciascia regényeinek és novelláinak sajátos jellemzőire fókuszáltak. Az előadások sorrendjében: *Milly Curcio* irodalomtörténész és irodalomkritikus (Siciliani Gimnázium, Catanzaro) Sciascia leveleire hívta fel a figyelmet, valamint az inkvizícióval és a (modern) inkvizítorokkal kapcsolatos kutatásairól szólt. *Paolo Squillacioti*, az Olasz Nemzeti Kutatóközpont filológusa, az író összes művének kurátora (az Adelphi Kiadó megbízásából), a kéziratok és a művek nyomtatott kiadása kö-

zötti finom átmenetekről beszélt. Ezt követően *Fabrizio Catalano*, író és rendező, Leonardo Sciascia unokája az író korántsem hagyományos, provokatív, a kortárs gondolkodást ösztönző jelenlétéről szólt. Két személyes megemlékezésre is sor került: az író barátai, *Nino De Vita* költő, és *Valter Vecellio* televíziós újságíró, író részéről. *Gian Italo Bischi*, az Urbinói Egyetem matematikusa azt elemezte, hogy Sciascia regényeinek nyomozói miként kérdőjelezik meg a vélt bizonyosságokat, és hogyan nyitnak új gondolatmenetek felé. Végül *Farkis Tímea*, a PTE történésze gondosan rekonstruálta az olasz irodalom és Sciascia magyarországi megjelenésének történetét, illetve folyamatát, elősorban a Kádár-korszak vonatkozásában.

Az előadásokat követően olasz és magyar diákok felváltva intéztek kérdéseket az előadókhoz, majd a tanárok következtek, akik – a kutatók válaszaival együtt – hozzájárultak a Leonardo Sciascia gondolatairól és narratívájáról kialakult, összetett és rendkívül aktuális kép további bővítéséhez, finomításához.

Az évforduló tehát új olvasási eszközöket és kiváló ötleteket adott a találkozón nagy számban résztvevő ifjúság számára: pl. az írás mint nyomozás, az író mint ismeretek (tudás) keresője. Ide tartozik a levelezés és az új írások felfedezése, a már ismert művek újra-rendszerezése, illetve a memoároktól a morális és politikai

írásokig – melyek akár a politikailag korrekt ellentétének is tekinthetők – terjedő spektrum tanulmányozása, valamint a *noir Sciascia* iránti szenvedély, és az író közép-európai fogadtatása.

Az évforduló kapcsán olyan további érdekesítő témákról is szó esett, mint a Sciascia műveiből készült filmek világa, az író és a mozi (a némafilmtől kezdve), ill. az amerikai irodalom és a különböző elbeszélőműfajok kapcsolata. A felsorolt témákban az utóbbi években rendre új és izgalmas felfedezésekre kerül sor.

A pécsi nemzetközi találkozó témái és szemléletmódja bizonyosan megragadta az új generációk érzékenységét, tovább-gondolkodásra és jelenkori történelmünkkel való számvetésre készítette őket. Az elért eredmények bizonyítéka az online találkozót követő többszáz megosztás és üzenet is. [Az olaszul tudó érdeklődők számára a teljes konferencia megtekinthető itt.](#)

A PTE Olasz Tanszékének nemzetközi programjai márciusban is folytatódnak, 2021 végéig számos további beszélgetésre kerül majd sor, havi rendszerességgel, többnyire a hónap közepére időzítetten.

Luigi Tassoni
Olasz Tanszék

Fordította: Wallendums Tünde

TÖRTÉNETTUDOMÁNYI INTÉZET

Az Újkortörténeti Tanszék új munkatársa [Szilágyi Adrienn](#)

Szilágyi Adrienn a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének tudományos munkatársa és az MTA-Lendület Családtörténeti Kutatócsoport tagja. A Pécsi Tudományegyetem Újkortörténeti Tanszékének 2020 szeptemberétől oktatója. A kutatási területe a 19. századi első felének társadalom- és gazdaságtörténete. Jelenlegi kutatásának középpontjában az uradalom és alkal-